

Η παλαιστινιακή-Ισραηλινή σύγκρουση:

Ανάλυση της κρίσης και εκτίμηση των κινδύνων, συζήτηση με τον Κυριάκο Κενεβέζο

Επιμέλεια: Καραγιάννη Νίκη, Κουρτζίδη Ευαγγελία, Παρέσογλου Αναστασία, Ψαρά Κατερίνα-Χριστίνα, Ελευθερίου Μαρία, Μαρανγάκη Μελοπομένη, προπτυχιακές φοιτήτριες της Νομικής Σχολής του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Συζήτηση με τον Κυριάκο Κενεβέζο, πρώην Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, Πρόσβη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ελλάδα

❖ Οι συγκρούσεις που ενυπάρχουν ανάμεσα σε Ισραήλ και Παλαιστίνη ταλανίζουν την διεθνή κοινότητα, προκαλώντας αστάθεια στην Μέση Ανατολή για μεγάλο χρονικό διάστημα. Κατά τη γνώμη σας ποια μπορεί να θεωρηθεί η αιτία της εν λόγω σύγκρουσης;

« προκύπτει εύλογα και η αίσθηση της οργής για την αδυναμία της διεθνούς έννομης τάξης να θέσει και να ορίσει το πλαίσιο ελέγχου και επιβολής των ελαχίστων έστω κανόνων σεβασμού στην ανθρώπινη ζωή»

Οπουδήποτε υπάρχει και διαιωνίζεται ειδικότητα είναι πιθανόν και ελλοχεύει πάντα ο κίνδυνος της αναζωπύρωσης και δημιουργίας συνθηκών αστάθειας.

Αυτό ακριβώς συμβαίνει και στη Μέση Ανατολή τώρα με τη σύγκρουση Ισραήλ - Χαμάς. Κάθε φορά που προκύπτει μια έξαψη και βρικολάκιασμα μιας τέτοιας ιστορικής ειδικότητας και διαφοράς, ειδικότερα όταν εκδηλώνεται με πολεμικά χαρακτηριστικά επί του πεδίου με πρόκληση καταστροφής και ό,τι αυτό δύναται να περιλαμβάνει, αυτό που μένει ως θλιβερό και τραγικό αποτύπωμα είναι ο πόνος, η απώλεια, η απόγνωση.

Παράλληλα όμως προκύπτει εύλογα και η αίσθηση της οργής για την αδυναμία της διεθνούς έννομης τάξης να θέσει και να ορίσει το πλαίσιο ελέγχου και επιβολής των ελαχίστων

έστω κανόνων σεβασμού στην ανθρώπινη ζωή και τις στοιχειώδεις ατομικές και συλλογικές ελευθερίες και δικαιώματα.

Πως ξεκίνησε και αυτή η κρίση, είναι γνωστό.. Με την απρόκλητη επίθεση της Χαμάς, η οποία είχε χαρακτηριστικά απόλυτης βιαιότητας και απουσίας τυχόν αναστολών σε όλα τα επίπεδα.

Έτσι ξεκίνησε. Το κρίσιμο είναι πως συνεχίζεται και αν τελικά ο θύτης και το θύμα εναλλάσσονται σε αυτούς τους ρόλους.

❖ Ένα από τα πολλά και δύσκολα ερωτήματα που προέκυψαν μέσα από την προκείμενη τρομοκρατική επίθεση της Χαμάς και άλλων ενόπλων ισλαμιστικών οργανώσεων όπως η Χεζμπολάχ, εναντίον του Ισραήλ είναι σε ποιο βαθμό μπορεί να επηρεαστεί η εν γένει ευρωπαϊκή ασφάλεια και ειδικότερα στο χώρο της Ελλάδας και της Κύπρου.

Δεν είναι δυνατόν να συμβαίνει όλο αυτό τόσο κοντά μας, και με τόση ένταση και εμείς να θεωρούμε ότι δεν μας αφορά.

Μας αφορά για πολλούς και όχι για έναν λόγο. Είναι πλάι μας. Είμαστε κομμάτι αυτής της ευαίσθητης περιοχής.

Είμαστε κράτη και Έθνος που υπηρετούν και στηρίζουν την παρουσία τους στα διεθνή πράγματα σε αρχές και αξίες πανανθρώπινες και οτιδήποτε τις πλήττει στο πυρήνα τους, και όχι μόνο, μας βρίσκει απέναντι.

Γνωρίζουμε και βιώσαμε τις συνέπειες του πολέμου και της βίας, άρα έχουμε διπλή ευθύνη

Η παλαιστινιακή-Ισραηλινή σύγκρουση

να στεκόμαστε ενάντια σε κάθε τι που οδηγεί σε παρόμοιες συνθήκες.

Τέτοιες αναφλέξεις που έχουν χαρακτηρι-
στικά θρησκευτικών ομαδοποιήσεων και λει-
τουργούν ενίοτε και ως αφορμές για συνθήκες
υπόπτους και επιρρεπείς στη βία όπως η
Τουρκία δεν μπορεί να μας αφήνουν αδιάφο-
ρους ή απαθείς.

Αποτελούμε γέφυρα μεταξύ Ε.Ε. και της πε-
ριοχής και αυτόν τον ρόλο οφείλουμε συνε-
χώς να τον επικαιροποιούμε και να τον προ-
τάσσουμε ως στοιχείο της θετικής ατζέντας
μας εντός της ευρωπαϊκής οικογένειας.

❖ Το τρομοκρατικό χτύπημα της Χαμάς στο Ισραήλ και η συνεχιζόμενη κλιμάκωση της βίας ανάμεσα στα δύο μέρη δημιουργεί προβληματισμούς σχετικά με τον αντίκτυπό τους σε οικονομικό και επιχειρηματικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, οι εξελίξεις σε οικονομικό και ενεργειακό επίπεδο και οι επιπτώσεις του πολέμου αυτού, πώς επηρεάζουν τις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις διεθνώς και ιδίως σε Ελλάδα και Κύπρο;

Αναπόφευκτα θα υπάρξουν συνέπειες και στους τομείς του εμπορίου, της ενέργειας και της επιχειρηματικότητας.

Οτιδήποτε συνθέτει και συμβάλλει σε συνθή-
κες αστάθειας και ανασφάλειας λειτουργεί αρ-
νητικά σε κάθε τι και ειδικότερα στους τομείς
της οικονομίας.

Πολύ δε περισσότερο όταν μια τέτοια σύ-
γκρουση συμβαίνει σε μια ευαίσθητη περιοχή
με ιδιαίτερες ισορροπίες και με εμπλοκή έμ-
μεσα ή άμεσα χωρών και θεσμών που επηρε-
άζουν καταλυτικά το κομμάτι της ενέργειας,
όχι μόνο στη περιοχή αλλά στον κόσμο.

Είμαστε κομμάτι και κρίκος μια αλυσίδας.
Ως εκ τούτου, πάντα έχουμε και εμείς μερίδιο
των θετικών ή αρνητικών συνεπειών που προ-
κύπτουν.

Το κρίσιμο είναι να έχουμε δημιουργήσει το
πλαίσιο εσωτερικής σταθερότητας ώστε να
μπορούμε να ξεπερνάμε με τις λιγότερες δυ-
νατές συνέπειες και επιδράσεις τέτοιες κρί-
σεις.

Κυπριακή και Ελλαδική κοινωνία πέρασαν
και περνάνε ακόμη δύσκολα, συνεπεία των
κρίσεων. Δεν είναι εύκολο οι κοινωνίες και οι
απλοί πολίτες να αντέξουν νέες μεγάλες κρί-
σεις.

❖ Υπάρχουν συγκεκριμένες ανησυχίες σχετικά με τις δευτερογενείς επιπτώσεις της σύγκρουσης στην ευρύτερη περιοχή, συμπεριλαμβανομένων πιθανών προσφυγικών ροών στον ευρωπαϊκό χώρο; Και αν ναι, πώς μεταβάλλουν τα δεδομένα στο μεταναστευτικό ζήτημα;

Η ερώτηση αγγίζει και καταπιάνεται με το
σύγχρονο παγκόσμιο πρόβλημα το οποίο τεί-
νει να εξελιχθεί και να μεταλλαχθεί και ως το
σημείο τριβής, σύγκρουσης και αιχμής εντός
κάθε χώρας -κράτους που δέχεται μερίδιο και
κομμάτι των λεγόμενων μεταναστευτικών
ροών -λέω λεγόμενων γιατί ομολογώ δεν αι-
σθάνομαι ιδιαίτερα ευτυχής με την αναφορά
σε ροές όταν μιλάμε για ανθρώπινες ψυχές-.

Κύπρος και Ελλάδα σήκωσαν και σηκώνουν
βαρύ φορτίο και συνέπειες από αυτό το
σκληρό ανθρωπιστικό πρόβλημα.

Το πλέον θλιβερό είναι ότι η αδυναμία της
διεθνούς τάξης πραγμάτων να διαχειριστεί δι-
καια και αποτελεσματικά αυτό το παγκόσμιο
φαινόμενο -πρόβλημα οδηγεί όλους μας ά-
θελά μας να εκδηλώνουμε, συχνά πυκνά, συ-
μπεριφορές και αντιδράσεις αισθανόμενοι ως
εκτεθειμένοι σε μια νέα συνθήκη που τυχόν
αλλοιώνει τα χαρακτηριστικά ισορροπίας ε-
ντός μας.

Αυτό που συμβαίνει ασφαλώς και προσθέτει
στο πρόβλημα.

Την ίδια, όμως, στιγμή δημιουργεί για όλους
μας πρόσθετη ευθύνη να βρεθούν και να δο-
θούν λύσεις.

Εμείς ως έθνος βιώσαμε τη προσφυγιά ουκ ο-
λίγες φορές.

Έχουμε, λοιπόν, μεγαλύτερη ευθύνη και πε-
ρισσότερη υποχρέωση για ευαισθησία στο συ-
γκεκριμένο τραγικό ζήτημα.

❖ Η συγκεκριμένη πολεμική σύρραξη, που εξελίσσεται στα ισραηλινά και παλαιστινιακά εδάφη, θεωρείτε ότι μπορεί να επεκταθεί και σε άλλες περιοχές της Μέσης Ανατολής;

Δεν θέλω καν να το σκέφτομαι!

Μια τέτοια εξέλιξη θα ήταν απόλυτα κατα-
στροφική, χωρίς να λέω ότι αυτό που συμβαί-
νει σήμερα δεν είναι καταστροφικό.

Θέλω να πιστεύω ότι κατανοούν όλοι πως σε
μια τέτοια εξέλιξη θα υπάρχουν μόνο χαμένοι
και κανείς νικητής.

« Κύπρος και Ελ-
λάδα σήκωσαν και
σηκώνουν βαρύ
φορτίο και συνέπειες
από αυτό το σκληρό
ανθρωπιστικό πρό-
βλημα. »

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Στη διεθνή διπλωματία και πολιτική δεν μπορείς να είσαι ποτέ σίγουρος, παρ'όλα αυτά θα τολμήσω να προβλέψω ότι η εξέλιξη πλέον έχει λάβει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, ενώ η πρόσθετη ολική επέκταση δεν δείχνει να αποτελεί επιλογή για τους δυνητικούς εμπλεκόμενους -επηρεαζόμενους, άμεσους ή έμμεσους.

❖ Η Τουρκία προκειμένου να εξυπηρετήσει τα συμφέροντά της, φαίνεται να εργαλειοποιεί προς όφελός της την παρούσα κατάσταση, όπως έχει συμβεί σε παρόμοια παρελθοντικά γεγονότα. Στην περίπτωση αυτή, ποιο ρόλο εικάζετε ότι θα μπορούσε να διαδραματίσει;

Θα ήταν αφελές να πιστεύει κανείς ότι θα απουσίαζε η Τουρκία από τέτοιες εξελίξεις. Είναι κομμάτι της φύσης της να δημιουργεί ή να εκτρέφει περιβάλλον αστάθειας. Υφίσταται και ζει μέσα από τη σύγκρουση ρητή ή σιωπηρή.

Επί του πεδίου ή με την εκφορά παραβατικού λόγου.

Εμείς γνωρίζουμε από πρώτο χέρι τι σημαίνει αυτό, αφού οι συνέπειες από την τουρκική εισβολή του 1974 είναι ακόμα νωπές και αιμορραγούν στο σώμα της Κύπρου μας.

Περιλαμβάνουν δε, όλες τις πτυχές ενός εγκλήματος όπως αυτού της Τουρκίας με προεκτάσεις που πλήττουν στον πυρήνα το σύνολο των ατομικών δικαιωμάτων.

Πρόσφυγες, εθνικισμός, αγνοούμενοι, καταπάτηση περιουσιών, πολιτιστικής κληρονομιάς κ.λπ.

Σήμερα λοιπόν αποτελεί και πάλι κομμάτι του παζλ, αφού μέσα από τον πόνο και την καταστροφή αναζητεί ρόλο πρωταγωνιστή γύρω από τον οποίο θα συστρατευτούν τα αραβικά κράτη με αφήγημα τη συνεχιζόμενη και χωρίς φραγμούς επίθεση του Ισραήλ στη Λωρίδα της Γάζας ως προέκταση και απάντηση στη πρώτη επίθεση της Χαμάς.

Η Τουρκία δεν παραλείπει να είναι κοντά στη φωτιά μεριμνώντας πάντα να συνεχίσει το καταστροφικό έργο της.

Ακριβώς το αντίθετο δηλαδή από τη δική μας φιλοσοφία και στάση ζωής.

❖ Μετά την κατάπαυση του πυρός πιθανολογείτε ότι θα επιβληθούν κυρώσεις στο Ισραήλ που αφορούν το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο;

Αυτή όντως είναι μια δύσκολη ερώτηση και εξίσου μεγάλο ρίσκο ή όποια απάντηση. Το βέβαιο είναι ότι το Ισραήλ επέλεξε την οδό της απόλυτης καταστροφής και αυτό δεν είναι κάτι που μπορεί να γίνει αποδεκτό από κανέναν.

Διεθνής η καταδίκη και κατακραυγή εναντίον της Χαμάς και αυτό δεν είναι υπό συζήτηση. Όμως ο πόνος δεν νικιέται, ούτε εξιλεώνεται με πόνο, ειδικότερα όταν λαμβάνει χαρακτηριστικά καταπάτησης κάθε ανθρωπίνης και ηθικής ισορροπίας.

Δεν θα σωθεί το γόητρο του Ισραήλ εάν πεθάνουν ακόμη 1000 παιδιά ή 2000 ανήμποροι άνθρωποι σε ένα νοσοκομείο.

Είναι κρίσιμο στη διεθνή διπλωματία να μη χάσεις το δικαίω σου στη πορεία και το Ισραήλ μάλλον επιλέγει αυτή την οδό.

Χαρακτηριστικό και το πρόσφατο ψήφισμα των Η.Ε.

Εύχομαι άμεσο τερματισμό αυτής της τραγωδίας.

❖ Κατά την άποψή σας, και με βάση τις τρέχουσες εξελίξεις στην Μέση Ανατολή θεωρείτε ότι θα μπορούσαν τα εμπλεκόμενα μέρη να οδηγηθούν σε μία βιώσιμη λύση του Παλαιστινιακού Ζητήματος, η οποία θα είναι σύμφωνη με τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου;

Η επικράτηση του δικαίου και των βασικών οικουμενικών αξιών θα πρέπει να είναι φάρος και οδοδείκτης για όλους μας.

Δεν μπορώ να αποδεχθώ ότι η διεθνής τάξη πραγμάτων έχει παραδοθεί στη θεωρία της ισχύος χωρίς να αντιλαμβάνεται ότι αυτό οδηγεί σε έναν άναρχο κόσμο.

Κάποιες φορές πρέπει να γίνει ένα μεγάλο κακό για να καταλήξουμε σε μια απρόσμενη μέχρι τότε θετική εξέλιξη και ανατροπή.

Μακάρι αυτό να συμβεί στη προκειμένη περίπτωση.

Το βέβαιον είναι ότι υπάρχει μια διεθνής αντίληψη ότι πρέπει, επιτέλους, να βρεθεί λύση.

« Δεν μπορώ να αποδεχθώ ότι η διεθνής τάξη πραγμάτων έχει παραδοθεί στη θεωρία της ισχύος χωρίς να αντιλαμβάνεται ότι αυτό οδηγεί σε έναν άναρχο κόσμο.»

Η παλαιστινιακή-Ισραηλινή σύγκρουση

Αυτό που με φοβίζει πάντα είναι η περίπτωση όπου ο πόλεμος, η βία και ο θάνατος καθίσταται κομμάτι της καθημερινότητας μας.. και τότε όλα έχουν άλλο "χρώμα".

Χαρακτηριστικό θλιβερό παράδειγμα ο πόλεμος στην Ουκρανία.

Σχεδόν ξεχάσαμε όλοι ότι υπάρχει ακόμη. Μαίνεται και έχει γίνει καθημερινότητα για εμάς.

Σας ευχαριστώ θερμά για τη συζήτηση.

.....